

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
111 52 Stockholm
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.il@regeringskansliet.se

7 november 2025

Remissyttrande: SOU 2025:82 ”Sysselsättning och boende på landsbygden – Juridiska personers förvärv av jordbruksmark och en effektiv tillämpning av glesbygdsbestämmelserna”

Gröna arbetsgivare är arbetsgivarorganisationen för det gröna näringslivet. Vi organiserar 4 000 företag inom skogsbruk, lantbruk, golf, trädgårdsanläggning och djursjukvård, med totalt ca 30 000 anställda. Företagen finns i hela landet och står för en betydande del av försörjningen av råvara till svensk basindustri, export och livsmedelsförsörjning. Många av de arbetsuppgifter som finns i de gröna näringarna kan inte utföras av maskiner eller digitalt, utan de kräver handkraft och människor för att kunna genomföras. Detta sätter ytterligare fokus på behovet av arbetskraft till näringen. Majoriteten av våra medlemsföretag har färre än tio anställda och har därför periodvis ett stort behov av ytterligare arbetskraft för att kunna säkra kompetensen och behoven i företagen. Detta är ett kritiskt område för att säkra det gröna näringslivets tillväxt och konkurrenskraft. Företagen söker arbetskraft brett, men är ofta hänvisad till utländsk arbetskraft när det inte går att finna kompetens inom Sverige.

Gröna arbetsgivare har tagit del av utredningens innehåll och vill framföra följande synpunkter.

Sammanfattning

Gröna arbetsgivare välkomnar utredningens ambition att stärka sysselsättning och boende på landsbygden. Vi instämmer i förslagen om att behålla nuvarande regler för juridiska personers förvärv av jordbruksmark och att effektivisera glesbygdsbestämmelserna. Utredningens förslag bidrar till att värna en balanserad ägarstruktur, främja lokal förankring och skapa bättre förutsättningar för generationsskiften.

Vi tillstyrker borttagandet av statens inlösenkyldighet och utvidgningen av släktskapsundantaget, vilket minskar administrationen och underlättar familjeöverlåtelser. Vi ser positivt på förslag om utbildningsinsatser och enhetliga rutiner för länsstyrelsernas handläggning. Gröna arbetsgivare betonar vikten av konkurrensneutralitet, kapitalförsörjning och långsiktig lönsamhet. Regelverket bör kompletteras med åtgärder som stärker företagens investeringsmöjligheter och generationsväxling, exempelvis genom statliga lånegarantier och rådgivning.

Behåll nuvarande regler för juridiska personers förvärv av jordbruksmark

- Viktigt för att undvika markkoncentration och värna lokal förankring.
- Främjar mångfald och robusthet i jordbruket.

Tillstyrk förslag om glesbygdsbestämmelser

- Ta bort statens inlösenkyldighet vid vägrat förvärvstillstånd.
- Utvidga släktskapsundantaget till föräldrar och syskon.
- Inför enhetliga rutiner och utbildningsinsatser för länsstyrelser.

Framhäv behovet av kapitalförsörjning och generationsskiften

- Utveckla statliga lånegarantier och investeringsstöd.
- Ge rådgivning för ägarskiften och företagsutveckling.

Minska regelbördan och främja digitalisering

- Inför digitala lösningar för ansökningsprocesser.
- Säkerställ likvärdig tillämpning i hela landet.

Efterfråga regelbunden översyn av glesbygdsområden

- Anpassa klassificering till förändrade förutsättningar (digitalisering, infrastruktur).
- Genomför översyn i dialog med lokala aktörer.

Fortsatt dialog är avgörande

- Samverkan mellan lagstiftare, myndigheter och näringsliv för ett hållbart regelverk.

Vi stödjer utredningens övergripande mål och ser fram emot fortsatt dialog för att säkerställa ett regelverk som främjar en hållbar utveckling av de gröna näringarna.

Synpunkter

1. Juridiska personers förvärv av jordbruksmark

Gröna arbetsgivare instämmer i utredningens bedömning att nuvarande regler för juridiska personers förvärv av jordbruksmark bör behållas (SOU 2025:82, s. 21–22, 273–275). Vi delar uppfattningen att en begränsning av aktiebolags möjligheter att köpa jordbruksmark är viktig för att bevara en balanserad ägarstruktur och undvika en ökad koncentration av markägandet, vilket annars riskerar att driva upp markpriser och försvåra generationsskiften (s. 144–145, 275).

Utredningen pekar på att ett ökat bolagsägande kan leda till färre och större företag, vilket minskar mångfalden och robustheten i jordbruket (s. 146–147). Gröna arbetsgivare anser att dessa risker är reella och att nuvarande ordning bidrar till att värna landsbygdens sociala och ekonomiska struktur. Vi ser också att dagens regler främjar lokal förankring och långsiktigt brukande av marken, vilket är centralt för en hållbar utveckling av de gröna näringarna.

Vi stödjer därför utredningens slutsats att inte öppna för en utökad möjlighet för aktiebolag att förvärva jordbruksmark. I stället bör fokus ligga på att underlätta generationsskiften och kapitalförsörjning inom ramen för befintliga regler, exempelvis genom rådgivning och finansieringslösningar som stärker familjejordbrukens konkurrenskraft.

2. Förvärvstillstånd i glesbygd

Gröna arbetsgivare tillstyrker utredningens förslag om att ta bort statens inlösenkyldighet vid vägrat förvärvstillstånd enligt glesbygdsbestämmelserna samt att utvidga släktskapsundantaget till att omfatta även föräldrar och syskon (s. 335–336, 353–356). Vi bedömer att dessa förändringar kan leda till en mer ändamålsenlig och effektiv tillämpning av reglerna, minska den administrativa bördan för företag och myndigheter samt underlätta familjeöverlåtelser (s. 343–344, 353–355).

Vi ser positivt på att utredningen föreslår utbildningsinsatser och gemensamma rutiner för länsstyrelsernas handläggning, vilket stärker rättssäkerheten och förutsägbarheten. Enhetliga processer är avgörande för att undvika regionala skillnader som kan skapa osäkerhet för företagare. Vidare är det viktigt att översynen av vilka områden som klassas som glesbygd sker i nära dialog med lokala aktörer, för att säkerställa att reglerna träffar rätt och stödjer syftet att främja permanent boende och sysselsättning på landsbygden (s. 350–353).

Vi vill också framhålla att digitalisering och förbättrad infrastruktur förändrar förutsättningarna för glesbygd. Därför bör klassificeringen av glesbygdsområden ses över regelbundet, så att den speglar verkligheten och inte hindrar utveckling. Ett flexibelt system som kan anpassas till nya förhållanden är avgörande för att skapa långsiktigt hållbara lösningar.

3. Konkurrensneutralitet och kapitalförsörjning

Det är av största vikt att regelverket är konkurrensneutralt mellan olika företagsformer och att det inte försvårar för unga och nya företagare att etablera sig inom de gröna näringarna (s. 160–162, 196–197). Möjligheten att välja företagsform utifrån verksamhetens behov är central för branschens utveckling. Regelverket bör även stödja tillgången till kapital och underlätta generationsskiften, utan att äventyra mångfalden och robustheten i ägandet (s. 283–285).

Gröna arbetsgivare vill betona att kapitalförsörjning är en av de största utmaningarna för lantbruksföretag i dag. Investeringar i teknik, miljöanpassning och djurvälstånd kräver betydande resurser. Därför bör staten och finanssektorn utveckla instrument som gör det möjligt för företag att växa och modernisera utan att behöva ändra ägarstruktur på ett sätt som strider mot syftet med nuvarande regler. Exempelvis kan statliga lånegarantier, investeringsstöd och rådgivning kring generationsskiftet bidra till att stärka företagens konkurrenskraft.

4. Regelbörda och administration

Vi välkomnar förslagen om utbildningsinsatser och gemensamma rutiner för länsstyrelsernas handläggning av förvärvstillstånd i glesbygd (s. 343–344). Enhetliga och transparenta rutiner är avgörande för rättssäkerhet och förutsägbarhet för företagare. Vi ser positivt på att den administrativa bördan minskar för såväl företag som myndigheter genom utvidgningen av släktskapsundantaget (s. 355–356).

Gröna arbetsgivare vill också framhålla att digitala lösningar bör användas för att förenkla ansökningsprocesser och informationsutbyte mellan myndigheter och företag. Ett modernt och användarvänligt system kan minska handläggningstider och kostnader, vilket är särskilt viktigt för små företag med begränsade resurser. Vi ser även behov av tydliga vägledningar och utbildningsmaterial för att säkerställa att reglerna tillämpas likvärdigt i hela landet.

5. Avslutande synpunkter

Gröna arbetsgivare vill understryka vikten av fortsatt dialog mellan lagstiftare, myndigheter och näringsliv för att säkerställa att regelverket är ändamålsenligt och stödjer en hållbar utveckling av de gröna näringarna (s. 362–363). Vi ser positivt på att utredningen lyfter behovet av regelbunden översyn av glesbygdsområden och föreslår att detta sker i samverkan med berörda aktörer (s. 350–353).

Vi ställer oss bakom utredningens övergripande mål och anser att förslagen om glesbygdsbestämmelser och släktskapsundantag är väl avvägda. Samtidigt vill vi framhålla att arbetet med att stärka kapitalförsörjning, generationsskiftet och konkurrenskraft måste fortsätta inom ramen för nuvarande ägarregler. Ett långsiktigt hållbart jordbruk kräver både stabila regelverk och flexibilitet att möta framtidens utmaningar.

Med vänlig hälsning,
Olle Nykvist

Opinionsbildning & Public Affairs
Gröna arbetsgivare
olle.nykvist@grona.org
08-762 72 99